

Editorial

Antoni Luna

La primera vegada que el secretariat de redacció de *Treballs* va proposar la idea de fer un número especial dedicat a visions de Catalunya per part de geògrafs i geògrafes estrangers i estrangeres, l'Enric Mendizàbal, actual vicepresident de la SCG, em va fer esment d'un exemple que havia estat publicat a la *Revista Catalana de Geografia* l'any 1978. És tractava d'una traducció de Josep Maria Puchades d'un article publicat l'any 1937 a la revista *Economic Geography* per E.H.G. Dobby (Dobby 1978). En llegir aquesta article i les notes de Josep Mª de Puchades, vaig poder comprovar que les mateixes inquietuds que han mogut a fer aquest número ja apareixien a l'any 1978. Així, Puchades ens diu:

“Són nombrosos els geògrafs estrangers que, des de fa molt de temps, s’han sentit atrets per l’estudi dels problemes físics i humans de la nostra terra.[...] Resulta, però, que a vegades els fruits d’aquestes activitats es publiquen en terres allunyades, i en llengües i revistes que no són a l’abast de tothom. Així doncs molts estudis que poden tenir un interès general, arriben a ésser coneguts solament per alguns especialistes de plena dedicació a la geografia, però llur difusió queda tan limitada, que són ignorats pels afeccionats i per molts professionals d’aquestes matèries”

(Introducció de Puchades a l'article de Dobby, 1978 p.637)

Evidentment, la situació trenta anys després de la geografia catalana és bastant diferent i les relacions internacionals dels geògrafs i geògrafes catalans i catalanes són cada vegada més nombroses e intenses. Actualment qual-sevol persona que es dediqui a la recerca de geografia ha d'estar al cas de les publicacions locals i estrangeres més prestigioses, i cada vegada de forma més habitual trobem articles de geògrafs o geògrafes catalans i catalanes a revistes internacionals.

El fet és que mirant una mica més aquest article de Dobby, ens adonem de la intensa xarxa, teranyina que produeixen les reeleccions entre geògrafs i geògrafes i que és el tema principal d'un dels articles d'aquest recull signat per la geògrafa australiana, resident a Estats Units però catalana d'adopció, Janice Monk. Dobby era un jove geògraf que feia treball per la seva tesi doctoral a la Universitat de Londres, i que va venir a principis del 1936 a la localitat de la Riba (Alt Camp) acompanyat per Josep Iglésies. Les seves observacions van aparèixer un any després a la revista *Economic Geography*.

Encuriosits per la figura d'aquest jove geògraf anglès que just abans de la Guerra Civil es va passejar per aquest petit nucli prop de Valls, vaig començar a buscar informació sobre la seva obra i la seva vida. Va continuar treballant sobre aquest tema? A on va ensenyar?Malauradament sembla que la guerra va posar fi a la seva recerca a Catalunya i fins i tot va endarrerir la seva tesi doctoral de Dobby que no va poder completar fins al 1945. Després va marxar a treballar al *Raffles College* de Singapur. Dobby, doncs, va desenvolupar tota la seva carrera fins la seva jubilació a l'any 1969 a l'actual prestigiosa *National University of Singapore*, una de les universitats més importants d'Àsia. Va ser el primer geògraf d'aquesta institució i va fer molt per la consolidació de la geografia tant a Singapur com a tot el sud-est asiàtic, promovent trobades científiques i congressos, així com la fundació de la revista *Singapore Journal of Tropical Geography*.

Ens podem preguntar, doncs, quantes vegades Dobby posaria els exemples de la nostra terra per explicar exemples d'irrigació en terres mediterrànies quan feia classes als seus estudiants asiàtics. Quants d'aquests geògrafs que van assistir a les classes d'en Dobby van sentir parlar de Catalunya i d'aquest petit nucli de terres tarragonines. És justament aquest tipus de lligams el que ens ha mogut a preparar aquest número especial. El coneixement d'un territori proper o llunyà és en el fons el que sempre ha mogut a geògrafs i a geògrafes a dedicar-nos a la recerca i a l'exploració, i de la comparació entre indrets llunyans és d'on han sorgit algunes de les reflexions més interessants.

En aquest número en tenim diversos exemples d'aquest interès per les nostres ciutats i paisatges per part de diferents geògrafs i geògrafes de diversos països de parla anglesa. Els articles originals han estat escrits en anglès i s'ha adjuntat posteriorment una versió al català gràcies a la tasca de diferents membres de la Societat als quals hem d'agrair aquestes traduccions.

Els primer grup d'articles corresponen a exemples de recerca o reflexions sobre el fet català per part de geògrafs i geògrafes en la seva maduresa. Per

una part l'article de la Janice Monk, professora emèrita a la Universitat d'Arizona, que ens parla dels constant vincles que ha tingut amb la geografia catalana al llarg de més de dues dècades. Monk, australiana de naixement i resident als Estats Units, ha mantingut una activitat constant en l'àmbit d'educació i geografia i especialment en el de la geografia del gènere de la qual és una de les seves precursors. Així mateix, ha estat molt activa en l'Associació Americana de Geografia de la que va ser presidenta l'any 2002, des d'on ha fomentat els vincles internacionals de la geografia acadèmica. La seva aportació a aquest número és un exemple més d'aquesta activitat en el cas concret de la geografia catalana.

En aquest mateix grup tenim l'article d'en Daniel Gade, professor emèrit de la Universitat de Vermont als Estats Units i que en aquest cas ens fa una reflexió sobre el concepte de regió i d'identitat a partir de les seves experiències a la Garrotxa. Gade és un dels representants de la escola americana de la geografia cultural saueriana i en el seu article fa unes interessants i emotives reflexions sobre les connexions entre la geografia americana i la geografia catalana. Finalment, tancant aquest grup tenim un interessant article de la professora emèrita Mireia Folch Serra, de la Universitat de Western Ontario al Canadà, sobre les geografies de l'exili espanyol durant la dictadura franquista a partir de fets que estan molt a prop de les seves vivències familiars.

El segon grup correspon a quatre articles basats en les recerques de les tesis doctorals de geògrafs que han treballat o estant treballant algun aspecte de la realitat social o cultural dels Països Catalans. En primer lloc tenim un article sobre la reestructuració urbana de València durant les darreres dècades per part de David Prytherch, professor a la Universitat de Miami, Ohio, als Estats Units. En aquest article, basat en part en la seva recerca doctoral, Prytherch analitza el procés de remodelació urbana de la ciutat de València al voltant del Parc de les Arts i les Ciències i els diferents discursos polítics que es desenvolupen en aquesta ciutat durant aquest procés. El segon article d'aquest grup pertany al geògraf escocès Donald McNeill, actualment professor a la Universitat de *Western Sydney* a Austràlia, on va fer la seva recerca sobre el procés transformador de Barcelona durant els anys 1980s i 1990s. En aquest article McNeill desenvolupa i compara el context en què es van desenvolupar els canvis urbans de la Barcelona olímpica amb els del Fòrum de les Cultures. En aquest sentit, com el text de Prytherch, fa una interessant reflexió dels canvis polítics i socials que s'han produït a Barcelona i com això és tradueix en un model urbà i de projecció internacional i nacional diferent.

Sobre el mateix tema de la imatge de Barcelona, Hunter Shobe, professor a la Universitat de *Portland State*, analitza els canvis recents del F.C. Barcelona i la seva projecció internacional. Finalment l'article de Oliver Kramsch, de la universitat holandesa de Radboud Nijmegen ens apropa al món editorial barcelonès de la dècada dels 1960s i el boom dels escriptors

l·latinoamericans i el ressorgiment de la literatura en català. En aquest cas, Kramsch afirma que la ciutat de Barcelona dels darrers anys de la dictadura va esdevenir el centre de la renovació del gènere novel·lístic a escala mundial i demostra els forts vincles que es van establir entre les societats literàries l·latinoamericanes i alguns sectors de la intel·lectualitat catalana o barcelonina.

En general, podem observar un gran ventall de temes que d'una forma o altra interessin a investigadors de fora de Catalunya els quals segurament aportin una visió diferent a temes de la nostra realitat que nosaltres mateixos potser no som prou conscients del seu interès i de la seva projecció a altres zones del món.

Referències

Dobby, E.H.G 1978 Energia hidràulica i economia de La Riba (Catalunya, Espanya). Un cas excepcional de la indústria catalana. *Revista Catalana de Geografia*, vol.1 núm. 4 pp. 637-654